

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 19.04.1979, sp. zn. 3 Cz 26/79, ECLI:CZ:NS:1979:3.CZ.26.1979.1

Číslo: 36/1980

Právní věta: Právo poisťovne domáhať sa na poistenom, ktorý spôsobil škodu v stave zníženej schopnosti viesť motorové vozidlo po požití alkoholu, náhrady sumy vyplatenej poškodenému podľa ustanovenia § 12 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 124/1974 Zb. /1/ sa premlčí v trojročnej premlčacej dobe (§ 101 O. z.).

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 19.04.1979

Spisová značka: 3 Cz 26/79

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Náhrada škody, Pojištění

Předpisy: 124/1974 Sb. § 12 odst. 1 písm. a) 197/1964 Sb. § 10 odst. 1 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 36/1980 sb. rozh.

Právo poisťovne domáhať sa na poistenom, ktorý spôsobil škodu v stave zníženej schopnosti viesť motorové vozidlo po požití alkoholu, náhrady sumy vyplatenej poškodenému podľa ustanovenia § 12 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 124/1974 Zb. /1/ sa premlčí v trojročnej premlčacej dobe (§ 101 O. z.).

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 19.4. 1979, [3 Cz 26/79](#))

Okresný súd v Michalovciach rozsudkom zamietol žalobu podanú žalujúcou štátnou poisťovňou, ktorou sa domáhala zaviazat' žalovaného na zaplatenie sumy 4568,- Kčs, a to ako nároku podľa ustanovenia § 10 odst. 1 písm. a/ skôr platnej vyhlášky č. 197/19764 Zb. Táto škoda vznikla ČSAD, n. p., v dôsledku poškodenia autobusu ŠPZ MI 3347 pri dopravnej nehode 14. 9. 1974 zapríčinennej žalovaným, ktorý po požití alkoholu nezvládol vedenie motorového vozidla. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazoval na to, že nárok žalobcu proti žalovanému je premlčaný podľa ustanovenia § 106 O. z., keďže bol uplatnený na súde po viac ako jednoročnej subjektívnej premlčacej dobe; okrem toho navyše dôvodil, že nebola dostatočne preukázaná ani existencia škody, ktorú žalobca uhradil poškodenému.

Krajský súd v Košiciach na odvolania žalobcu potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, keď sa stotožnil s jeho právnymi závermi o premlčaní uplatneného práva žalobcu, ktorý tiež považoval za právo na náhradu škody. Neprevzal iba skutkové a právne závery súdu prvého stupňa o existencii škody. Navyše odvolací súd vo vzťahu k premlčaniu práva žalobcu sa zaoberal podmienkami, za ktorých sa v takomto prípade dlžníkovi zachováva právo námietky premlčania pri zmene veriteľa s poukazom na ustanovenia § 67 a § 111 O. z. v súvislosti s ustanovením § 368 O. z. a s otázkou, keby začal plynúť žalobcovi jednoročná subjektívna premlčacia doba v zmysle ustanovenia § 106 odst. 1 O. z.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmito rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Poistovňa má právo na náhradu súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobene prevádzkou motorového vozidla proti poistenému, ktorý spôsobil škodu úmyselne alebo v stave, keď jeho schopnosť viesť motorové vozidlo bola znížená po požití alkoholického nápoja (§ 10 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 197/1964 Zb. o rozsahu a podmienkach zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel a teraz § 12 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 124/1974 Zb., ktorou sa stanoví rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel, vykonávaného Slovenskou štátnou poisťovňou).

Pokiaľ nie je v ustanoveniach Občianskeho zákonníka uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie od dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 O. z.).

Súdy z týchto zákonných ustanovení pri posudzovaní prejednávanej veci nevychádzali.

Z dokazovania vyplynulo, že žalovaný viedol 14. 9. 1974 svoje osobné vozidlo po požití alkoholických nápojov (2.13 promile alkoholu v krvi) a narazil zavinene do autobusu ČSAD, n. p., závod v M., na ktorom spôsobil škodu. Žalovaný bol rozsudkom Okresného súdu v Michalovciach vydaným v právnej veci sp. zn. 7 C 408/75 zaviazaný na zaplatenie tejto škody v prospech ČSAD, n. p., avšak na základe zákonného poistenia zodpovednosti za škodu túto škodu namiesto žalovaného uhradila poškodenému ČSAD, n. p., žalujúca štátna poisťovňa.

Oba súdy pochybili, keď posudzovali právny vzťah účastníkov konania ako uplatnenie práva žalobcom podľa ustanovenia § 368 O. z. O takýto právny vzťah medzi účastníkmi nejde. Podľa ustanovenia § 368 O. z. prechádza totiž na poisťovňu právo poškodeného poisteného proti inému (t. j. škodcovi alebo tomu, ktoré za škodu zodpovedá) z poistenej udalosti až do výšky plnenia, ktoré poškodenému poistenému poskytla. V danej veci však právo na náhradu škody mal iný - poškodený proti poistenému ako vodičovi (prevádzateľovi) motorového vozidla, namiesto ktorého nahradila škodu poškodenému poisťovňa na základe zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel v zmysle § 2 vyhlášky č. 197/1964 Zb. platnej v čase poistenej udalosti.

Právo poisťovne domáhať sa na tomto poistenom (ak spôsobil škodu v stave zníženej schopnosti viesť motorové vozidlo po požití alkoholu náhrady vyplatenej sumy poškodenému nie je teda odvodené od práva poisteného, ktoré by na poisťovňu prešlo v zmysle ustanovenia § 368 O. z., ale ide o osobitný priamy nárok poisťovne proti poistenému na základe poistného vzťahu upraveného v § 10 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 197/1964 Zb. (teraz § 12 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 124/1974 Zb.). /2/

Premlčanie tohto práva nie je však v Občianskom zákonníku osobitne upravené. pre jeho uplatnenie platí preto všeobecná trojročná premlčacia doba v zmysle ustanovenia § 101 O. z.

Obidva súdy teda vyvodili zo skutkových zistení v otázke premlčania uplatneného práva žalobcom

nesprávny právny záver. Porušili tak zákon v ustanoveniach § 101, § 106 a § 368 O. z. a § 10 odst. 1 písm. a/ skôr platnej vyhlášky č. 197/1964 Zb., okrem toho súd prvého stupňa v súvislosti so skutkovou otázkou existencie škody aj v ustanoveniach § 6, § 120 odst. 1, § 153 odst. 1 O. s. p. a odvolací súd, ktorý potvrdil nesprávne rozhodnutie súdu prvého stupňa, tiež v ustanovení § 219 O. s. p.

1) V ČSR pozri vyhlášku č. 123/1974 Zb.

2) Pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 4/1974 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.